

מסורת הש"ס

א) [ז"ל למינו], ב) [שירובין קב: וע"ג], ג) ז"ל מאי סנונית. רש"ל, ד) גיטין פו: פרה פ"ט מ"ג, ה) [ז"ל ממינו], ו) [ולקמן סה:], ז) בס"א נוסף: כרגלי, ח) [ויקרא יד, ט] [נש:], י) ז"ל פסול, יא) ז"ל להס, יב) ז"ל דמי, יג) [נוע"ע מוס' בימות פ: ד"ה כי פליגי], יד) [לעיל נט:], טו) [נדרס לנ:].

הגהות הב"ח

א) גב' היינו דקמי סנונית כז"ל ומצות זו היא נחמק:

היה בקי בהן. בפרס ועזניה וידוע מי קרוי פרס ועזניה: עוף **הבא בסימן אחד טהור**. אם יודע שאין דומה להן ואין שמו פרס ועזניה אבל אם שמו פרס חיישינן שמא מינו הוא: **בסימן אחד טמא**. שמא פרס ועזניה הס: **בז'**

מספק פרס ועזניה ומספק כל שאר עופות טמאין דאית להו תלתא חוץ

שני סימנים שזעורב ומ"מ אין לו אלא שנים ולרצי אליעזר מפני שרגלי לשכון

עם העורבים מחזיקין ט) ממנו וכדמניא ו^א [בהובלן (כ"ק כז):] רבי אליעזר אומר לא על חנם זרויר הולך אצל עורב אלא מפני שהוא מינו: **סנונית**. ארונדיל"א: **עוף הבא בסימן אחד טהור**. ואפילו אין בקי בהן ובשמותיהן דלא חיישינן דלמא פרס ועזניה הן כדמפרש לקמיה דלא שכיחי בישוב אלא כמדצרות: **והני מיני דלא דריס**.

כי משכחינן ביה סימן אחד מחזקינן ליה בטמור כל כמה דלא חזינן ליה דדריס. ונראה לי שכל עוף הנותן רגלו על האוכל כשהוא אוכלו ומחזיקן כרגלו שלא ינוד ולא ינטל כולו אלא פיו הוא דריסה וכן דרך העורבים שגדלין בצתים שקורין קוא"ה: **הא דרב נחמן מאי**. דאמר לעיל דבעינן בקי ואי לא חיישינן לפרס ועזניה: **מאי איכא**. למאי ניוחש: **המפרט**. אשגרטינ"ר בלע"ז: ^א**נטהרס מלורע**.

שהוא לפור האמור בבורה"ט: **מר זוטר**א **מסני הכי**. להא דלמימר לנישנא קמא דלמימר דפסק הלכתא כרבי אליעזר דאסר לית ליה דרב יהודה דמכשר ליה לטהרת מלורע דהא טהורות כתיב:ט) הכי גרסינן היינו **דקמי סנונית לננה** ולא גרסינן שנחלקו בה. דלאו אדרב יהודה קאי אלא אמתני' דקמי למיניהו להציא סנונית לננה: **לאפוקי דבסי**. הגדלות והדרות בקירות הצתים וטהורות הן: **סניל**. מין יונה הוא: **י' ופסול משום טורין**. אם בא להציאו משחזקין בתורת טורין כדאמרין

בפרק קמא (לעיל כב). גדולים כשרים קטנים פסולין וכשר משום יונה בקטנה: **דלציפי**. מין תורין: **טורין של רחצה**. כך שמן:

פוסלין

טמא ועורב ומינו אינו שמכירו א"כ מה היה לו להיות אם היה לו שני סימני טהרה ושני סימני טומאה אלא ודאי אינו דורס ומ"מ לא נסתפקו בתשעה עשר עופות דהדרי בכולהו תלתא סימנין כי נאמר דכולס דורסין והג' סימנים האחרים הוא שיש בהם ונפקא מינה לפי זה כפירוש הקונטרס דהא דקמי כל שיש לו אצבע יתרה חזק וקרקצן נקלף בידוע שהוא טהור דארישא סמיך דכבר אשמועינן דכל עוף הדורס טמא ולא כפירוש ר"ת ולא נתייר בג' סימנין הללו שום עוף עד שאינו דורס כי הג' הדרי בכולהו ומיהו אין הלשון משמע כן דהא בז' סימנים משמע שזדקנו שאין לו יותר דומיא דבא בסימן אחד דכולה שמעתא דמשמע דצורר לנו שאין לו אלא סימן אחד דאי מספקא לן א"כ הוי ספק עורב ומשמע דלא בעינן שיכיר עורב כשבא בסימן אחד וא"ת דלעיל משמע דסימן רביעי לא הדר בכולהו דליתיה אלא או בפרס או בעזניה ולרבי אליעזר משכחת לה כולהו סימני טהרה צעורב ומינו לפי פשט ההלכה דמשמע דזפק וקורקצנו נקלף שהם סימן טהרה צורזיר וסנונית לננה ובעורב ז' סימני טהרה האחרים וא"כ צעורב ומינו איכא ד' סימני טהרה ובסמוך פסק הלכה כר' אליעזר ומשמע דהלכה כרבי חייא ו^ט דאמר עוף הבא בסימן אחד טהור לפי שאינו דומה לנשר ואסיקנא לדידיה דחד לא משכחת לה אלא בפרס או בעזניה ואפילו לפירוש הריב"ס דאמר שצורב יש לו אצבע יתירה חזק מ"מ כיון דרבי אליעזר חשיב סנונית מין עורב וקורקצנו נקלף כדקמי ומדרס נמי לא דריס מדאכלי ליה אנשי גליל אלמא משכחת להו כולהו סימני טהרה צעורב ומינו ונראה לפרש דכהכי פליגי רבי אליעזר ורבנן דזפק של זרויר קטן הוא וקורקצנו של סנונית לא מצורא לקלפה בידיס ולא חשיב ליה רבי אליעזר זפק וקליפה: **והוא דלא דריס**. פירש בקונטרס כדמשכחת ביה סימן אחד מחזקינן ליה בטמור כל כמה דלא חזינן ליה דדריס וקשה אמאי טהור שמא עורב הוא שיש לו שני סימני טהרה ועוד דמשמע דאי הוה פרס ועזניה שכיחי בישוב אלא הוה מספקא בהו ואמאי כיון דמחזקינן בהו דאינו דורס ונראה לי דהוא דלא דריס כלומר באותו סימן אחד היינו דאין דורס ו^ט דמו ליכא לספוקי אלא או בפרס או בעזניה ולא שכיחי בישוב אבל אם היה דורס החנ"ט עוף הדורס טמא: **אמר רחבה אמר רבי יהודה**. היינו רבי יהודה סתמא ולפי שהיה רבו מוצהק קאמר רבי וי"מ דקאמר רבי משום דספק ליה אי שמע מרבי יהודה תנא או מרב יהודה אמורא והיינו דאמר צעלמא ט^ידיק וגמר שמעתיה מפומיה דרביה כרחצה דפומאדיתא דאמר רחצה א"ר יהודה הר הבית סטיו כפול היה ואין נראה דא"כ הוה ליה למימר דאפילו ספק דגברי גרים כדאמר לעיל בפ"ק (דף יח:.) גבי רב יהודה ספק משמיה דרב ספק משמיה דשמואל ועוד דכי מיייתי הסם ההוא דסטיו כפול היה הוה ליה לאתמוי נמי הך דשמעתין אלא היינו דיוקא דידיה ממה שהיה אומר בלשון רבו ולא היה רוצה לשנות הלשון אע"פ שהוא לשון משונה דקאמר סטיו כפול היה סטיו לפנים מסטיו והוה ליה למימר אטווינית היתה כדאמר בפ"ק דפסחים (דף יג: ושם): [נוע"ע מוס' בינה יא: ד"ה אמרן:

אלו טרפות פרק שלישי חולין

סב.

בקי בהן ובשמותיהן. תרווייהו צעינן דלא ליתי למטעי: **בסימן אחד טמא**. הוה מצי למימר טהור והוא שיכיר פרס ועזניה: **רבי אליעזר אומר להביא את הזרויר**. צורזיר הוא דפליגי רבנן עליה אבל מודו דלמינו אתא לרבויי שאר עופות הדומין להן: **במפני שיש להם זפק**. מפני שקורקצנו נקלף משמע

דהנך סימנין ליתנהו צעורב ורבי אליעזר סבר דאפילו הכי אפשר דהוו מין עורב ואין לחוש אם אין שני סימני טהרה של עורב ומינו שזין ורבנן סברי כיון דאין שזין א"כ אינו מינו וה"ר יצחק צה"ר מאיר דזק צעורב שאנו קורין קורבי"ל בלע"ז ומנא שיש לו אצבע יתירה חזק ומתוך כך היה רוצה לפרש שמעתמא דהכא והלא אנשי כפר תמרמא אוכלין אותן א"כ מכירין בהן שאין מין עורב ולא מיייתי טעמא דיש לו זפק לאפוקי מעורב דעורב נמי יש לו זפק אלא מפרש הטעם למה אוכלין אותו שראוין זו סימני טהרה שיש לו זפק שהוא סימן טהרה וגם אינו דורס אבל זה לא הולך לפרש דפשיטא דכל עוף הדורס טמא וממילא מיייתי ראיא מדאכלי ליה א"כ מכירין זו שאינו מין עורב וקשה לפירוש הריב"ס דאם עורב יש לו אצבע יתרה חזק א"כ אין קרקצנו נקלף ודורס ואי אפשר לומר כן מדאמר רב נחמן עוף הבא בשני סימנין טהור והוא שיכיר עורב ועל כרחק חד מהנך שני סימנין אינו דורס דכל עוף הדורס טמא ומדאיכא לספוקי צעורב ש"מ דעורב אינו דורס ואפשר דאותו שאנו קורין קורבי"ל שיש בו אצבע יתרה חזק כמו כן אינו דורס והוי מיי"ט עופות אבל אם נחבצר לנו שהוא רק כלומר שמוציא הזרע דרך הפה א"כ זהו עורב ודאי כדאמר בחלק (פסאדין קס:) שהוא משלשה שמששו בצינה ולקו ונטטין לדחוק ולפרש דה"ק בן צב' סימנין טהור פירוש שאנו מוצאין ט^א לשם שני סימנין והשלישי אינו בא דלית ביה

השלישי צודאי ולא דזקנו אם הוא דורס או לאו ואם נכיר שאין זה עורב אין לחוש שמא דורס הוא שאין עוף בשני סימנים דורס אלא עורב ומינו בלבד ואם היה דורס א"כ היה העוף טמא דכל עוף הדורס עורב ומינו טהור והוא שיכיר עורב ועל כרחק חד מהנך שני סימנין אינו דורס דכל עוף הדורס טמא ומדאיכא לספוקי צעורב ש"מ דעורב אינו דורס ואפשר דאותו שאנו קורין קורבי"ל שיש בו אצבע יתרה חזק כמו כן אינו דורס והוי מיי"ט עופות אבל אם נחבצר לנו שהוא רק כלומר שמוציא הזרע דרך הפה א"כ זהו עורב ודאי כדאמר בחלק (פסאדין קס:) שהוא משלשה שמששו בצינה ולקו ונטטין לדחוק ולפרש דה"ק בן צב' סימנין טהור פירוש שאנו מוצאין ט^א לשם שני סימנין והשלישי אינו בא דלית ביה

עין משפט ור מוצה

רנה א מיי פ"א מהלכו מאכלות אסורות הלכה טו ח יח סמג עשין כב טושע"י י"ד סימן פב סעיף ב:

לעזי רש"י

אישטורני"ל. זרויר.

ארונדיל"א. סנונית.

קוא"ה. קאק.

אשגרטינ"ר

[אישגרטיני"ר]. לגרד.

רבינו גרשום

והוא שיכיר עורב. כלומר דאית ליה חרי וטמא : אמר אמימר הלכתא עוף הבא בסימן אחד טהור. כלומר בעינן שלא יהיה דורס ועוד ט"י אחד שהן ב' סימנין: הא דרב נחמן מאי. כלומר דרב נחמן לא בעי ח) אלא חד ט"י שלא יהא דורס. ואיבעית חימא משום דפרס ועזניה לא שכיח בישוב כלומר פרס ועזניה חד מיניהו לא דריס ואף על פי כן טמא ומוכל מקום] כיון דלא שכיחי בישוב עוף הבא בסימן שאינו דורס טהור דליכא לספוקיה בפרס ועזניה לאפוקי הני דבתי דאוכמי כלומר ההויא לדברי הכל אסורה. כל העופות

א) נראה דל"ל דרב נחמן הא ס"ל דאם לא היה בקי בהן ובשמותיהן עוף הבא בסימן אחד טמא ואפי' אם הסימן הוא דלא דריס.